

Aija Rahikainen
Kestävän Metsätalouden Yhdistys ry
Sertifiointiasiamies
Sitratie 7, 00420 Helsinki
aija.rahikainen@kestavametsa.fi

LAUSUNTO

15.5.2015

Dnro 375/2015

Asia: Paliskuntain yhdistyksen lausunto PEFC-sertifioinnista

Viite: Lausuntopyyntö sähköpostitse 17.4.2015

PEFC-SERTIFIINTI PORONHOITOALUEELLA

PEFC –metsäsertifioinnin kriteereissä edellytetään, että Metsähallituksen hallinnassa olevilla valtion metsäalueilla metsätalouden toimenpiteet ja poronhoito sovitetaan yhteen paikallisen yhteistyön avulla niin, että poronhoidon harjoittamisen edellytykset turvataan pitkäjänteisesti ja laaja-alaisesti poronhoitoalueella metsätalouden toimenpiteissä (kriteeri 28). Lisäksi edellytetään, että saamelaiskulttuurin ja saamelaisten perinteisten elinkeinojen toimintaedellytykset turvataan saamelaisten kotiseutualueella saamelaisten kestävän kehityksen mukaisesti (kriteeri 29).

Tavoitteen saavuttamiseksi Metsähallituksen tulee olla yhteistyössä porotalouden edustajien kanssa silloin, kun se tekee sellaisia toimenpiteitä, joilla voi olla oleellista vaikutusta porotalouden harjoittamiseen. Oleelliset toimenpiteet ja yhteistyön tarve tulee määritellä yhdessä niin, että tavoite saavutetaan. Yhteistoiminnassa noudatetaan Metsähallituksen ja Paliskuntain yhdistyksen allekirjoittamaa sopimusta. Sopimuksen sisältöä ja kattavuutta voidaan muuttaa Paliskuntain yhdistyksen ja Metsähallituksen yhteisellä päätöksellä. Nykyinen voimassaoleva sopimus allekirjoitettiin 4.4.2013; sertifiointikriteerin toteutumista voidaan arvioida sopimuksen noudattamisen toteutumisen kautta.

Poronhoidon edellytysten turvaaminen

Maa-alueiden myynnillä yksityisomistukseen ja ennalta sopimattomiin tarkoituksiin voi olla merkittäviä vaikutuksia poronhoidon harjoittamisen edellytyksiin. Sopimuksen kohdassa 4.1. todetaan: ”Merkittävistä maanmyynneistä tai poronhoidon toiminta-alueita (aita- ruokinta- ja kuljetusalueet) koskevista maanmyynneistä neuvotellaan paliskunnan kanssa.”

Paliskuntain yhdistyksen tietoon on tullut maakauppoja poronhoitoalueella (mm. Oivangin ja Muonion paliskunnat), joista ei ole neuvoteltu asianosaisen paliskunnan kanssa, ei vaikka paliskunta on neuvot-

teluja toistuvasti pyytänyt. Maakauppojen yhteydessä pitäisi neuvottelun tarpeesta vähintäänkin kysyä ja lausuntopyyntö laittaa asianosaiselle paliskunnalle. Tämä koskee koko poronhoitoaluetta.

Poronhoidon huomioiminen metsän käsittelyssä

Metsähallituksen ja Paliskuntain yhdistyksen välisessä sopimuksessa edellytetään muun muassa (kohta 2.1), että porotalouden tärkeiden toiminta-alueiden maankäsittelystä, metsien hakkuista ja niitä koskevista rajoituksista sovitaan paliskuntaneuvotteluissa. Maanmuokkausta ei tehdä jäkälämailla (karukko- ja kuivilla kankailla sekä erikseen sovittavilla kuivahkojen kankaiden jäkäläköillä). Lisäksi, paliskuntien tekemät hakkuu-, energiapuunkorjuu- ja taimikonhoitoesitykset pyritään sisällyttämään työohjelmiin.

Myös saamelaisten kotiseutualuetta koskevan kriteerin (29) indikaattoreissa todetaan (kohta 4): ”Metsänkäyttö sovitetaan yhteen poronhoidon kanssa Saamelaiskäräjiä, paliskuntia ja sen siidoja/tokkakuntia kuullen siten, että hakkuut eivät aiheuta huomattavaa haittaa poronhoidolle. Maanmuokkausta ei käytetä kuivilla ja karukkokankailla. Muilla jäkälälaitumilla maanmuokkausta vältetään tai käytetään keveimpiä mahdollisia menetelmiä metsälain puitteissa. Soveltuvat metsänkäsittelymallit määritellään tarkemmin Saamelaiskäräjien, kolttaneuvoston ja Metsähallituksen välisissä neuvotteluissa.”

Kuitenkin esimerkiksi Ivalon paliskunnassa on kesällä 2013 jäkälikkökangasta muokattu rajusti Kippisjärvellä ja kesän 2014 alussa kunttamaa Annenvaarassa uritettu, mikä on tehnyt vaarassa kulkemisen (mönkijällä/moottorikelkalla) poronhoitotöissä mahdottomaksi. Kyseisistä toimenpiteistä ei ollut sovittu paliskuntaneuvotteluissa. Myös Näljängän paliskunnasta on kerrottu jäkälikkökankaiden muokkauksista vuosina 2013 ja edelleen 2014, vaikka niistä on huomautettu paliskunnan ja Metsähallituksen välisissä yhteistoimintaneuvotteluissa.

Muuta huomioitavaa

Jotta PEFC-sertifiointin poronhoitoa koskevien kriteerien voisi katsoa toteutuvan, olisi syytä huomioida lisäksi seuraavia asioita:

(i) Maastoliikenteen valvonta

Maastoliikenne on lisääntynyt ympäri poronhoitoaluetta. Puutteellisesti kontrolloitu maastoliikenne aiheuttaa häiriötä poroille ja haittaa poronhoidolle; sen asialliseen valvontaan tulisi panostaa enemmän.

(ii) Metsätalousmaiden muuttaminen suojelualueiksi ja suojelualueilla metsästys poikkeusluvilla

Yleisesti ottaen uudet suojelualueet ovat poronhoidon kannalta hyvä asia. Haittaa aiheuttavien petojen poisto tulisi kuitenkin sallia myös uusilla suojelualueilla. Lisäksi suojelualueiden käyttö poronhoitotöissä, ml. maastossa liikkuminen ja lisäruokinta, ei saisi uusien suojelualueiden myötä merkittävästi vaikeutua. Uusia suojelualueiden perustaminen olisi rinnastettavissa maanmyyntiin (alueen käyttö muuttuu) ja siten edelleen siihen liittyviin poronhoidon huomioimisen kriteereihin: asiasta tulee neuvotella ja kuulla asianosaista paliskuntaa.

Näitä edellä mainittuja asioita on käsitelty Paliskuntain yhdistyksen ja Metsähallituksen vuotuisissa sopimusta koskevista neuvotteluista keväällä 2015.

PALISKUNTAIN YHDISTYS

Anne Ollila
toiminnanjohtaja

sh/ao